

**Հավելված
Հաստատված է**

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2016 թվականի դեկտեմբերի 20-ի թիվ 238-Ն որոշմամբ

**ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՐԵԴԻՏԻ ԴԻՄԱՑ ՎՃԱՐՄԱՆ ՀԱՏՈՒԿ
ԿԱՐԳԸ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿՈՂԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ**

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգը սահմանում է վարկային կողի էությունը, ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, վարկային և վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից վարկային կողի կիրառման, դրա միջոցով վճարումների իրականացման, բանկերի և վարկային կազմակերպության հաճախորդներին վարկային կողի տրամադրման, վարկային կողի կառուցվածքին ներկայացվող, ինչպես նաև այլ պահանջներ:
2. Սույն կարգով սահմանված կրեդիտ հասկացությունը օգտագործվում է որպես պարտավորության տարաժամկետ վճարման իրավունք, վարկ, ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ), ինչպես նաև օգտագործվում է որպես ցանկացած այլ համաձայնություն կամ պայմանավորվածություն, որի նպատակը ապրանքների, ծառայությունների կամ աշխատանքների ձեռքբերումը ֆինանսավորելն է:
3. Յուրաքանչյուր առանձին կրեդիտի գծով դրամական պարտավորությունների վճարման (մարման) հերթականությունը (առաջնահերթությունը) սահմանվում է հաճախորդի հետ կնքված կրեդիտի պայմանագրով կամ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 358-րդ հոդվածով սահմանված հերթականությամբ:
4. Սույն կարգով սահմանված վարկային կողի կիրառմամբ իրականացվող դրամական միջոցների փոխանցումը իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2015 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 187-Ն որոշմամբ սահմանված՝ դրամական փոխանցման առավելագույն ժամկետների համաձայն:
5. Վճարում ընդունող կազմակերպությունը պատասխանատվություն չի կրում հաճախորդի կողմից անճշտություններով կամ թերի ներկայացված վարկային կողի կիրառման հետևանքով իրականացված (կամ չիրականացված) սխալ վճարման համար:
6. Սույն կարգով սահմանված վարկային կողի կիրառմամբ իրականացվող վճարումների դիմաց ֆինանսական կազմակերպության կողմից կիրառվող սակագինը

չպետք է լինի ավելի, քան սահմանված է առանց վարկային կողի կիրառման իրականացվող դրամական փոխանցման համար:

7. Սույն կարգով նախատեսված վարկային կողի տրամադրումը չի բացառում հաճախորդի ցանկությամբ այլ եղանակով կրեդիտի պայմանագրից բխող պարտավորությունների դիմաց վճարման (մարման) իրականացումը:

8. Վարկային կողի իրականացմամբ կատարված գործարքների նկատմամբ կիրառվում են «Վճարման հանձնարարականով միջոցների փոխանցման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կանոնները:

ԳԼՈՒԽ 2. ԲԱՆԿԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿՈԴԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԿԱՐԳ

9. Բանկը յուրաքանչյուր կրեդիտի տրամադրման դեպքով հաճախորդին տրամադրում է վարկային կող, հնարավորություն ընձեռելով կրեդիտառուին կամ կրեդիտառուի պարտավորությունների դիմաց վճարում (մարում) իրականացնող անձին վարկային կողի կիրառմամբ (մուտքագրմամբ) իրականացված գործարքների պարագայում ուղղակիորեն (առանց ընթացիկ կամ հաճախորդի այլ հաշիվներին գումարի մուտքագրման) իրականացնել կրեդիտի գծով առկա պարտավորությունների դիմաց վճարում (մարում)՝ կանխիկ կամ անկանխիկ եղանակով:

10. Վարկային կողի տվյալները ներառվում են բանկի և վերջինիս հաճախորդի միջև կնքվող համապատասխան կրեդիտի տրամադրման պայմանագրում: Ընդ որում, սույն կետով սահմանված վարկային կողը հանդիսանում է բանկի հաճախորդի և վերջինիս կրեդիտը նույնականացնող նիշերի հաջորդականություն, որի միջոցով նույնականացվում է բանկի հաճախորդի կոնկրետ կրեդիտը և որը կառուցվում է (կողավորվում է) համաձայն սույն կարգի գլուխ 5-ի (սույն գլխում այսուհետ՝ Վարկային կող):

11. Բանկն իրական ռեժիմում բանկային ծառայություններ մատուցելու դեպքում (հեռահար սպասարկման համակարգերով) ապահովում է Վարկային կողի կիրառմամբ (մուտքագրմամբ) հաճախորդի կրեդիտային պարտավորությունների դիմաց վճարման (մարման) գործարքի իրականացումը, ինչպես նաև իր հաճախորդների կողմից Վարկային կողի կիրառմամբ կատարված գործարքների (այդ թվում՝ մարումների) մասին տեղեկատվությանը, հաճախորդի առկա կրեդիտային պարտավորություններին և դրա հետ կապված այլ տեղեկություններին հաճախորդի ծանոթանալու հնարավորությունը:

12. Բանկն ապահովում է նաև, որ հաճախորդի կամ վերջինիս օգտին կրեդիտի պայմանագրից բխող պարտավորությունների դիմաց վճարում (մարում) կատարող անձի կողմից Վարկային կողի կիրառմամբ իրականացված վճարումները

(մարումները) արտացոլվեն հաճախորդին տրամադրվող համապատասխան քաղվածքներում կամ այլ տեսքով տրամադրվեն հաճախորդին՝ անկախ կրեդիտի պայմանագրի կնքման կամ դրա գծով պարտավորությունների դիմաց վճարման (մարման) գործարքների իրականացման եղանակից՝ կանխիկ կամ անկանխիկ՝ տեղում (բանկի տարածքում) կամ իրական ռեժիմում (հեռահար սպասարկման համակարգերով):

13. Բանկն ապահովում է Վարկային կողի կիրառմամբ իրականացված և այլ բանկին ուղղված վճարման ընդունումը և փոխանցումը, ինչպես նաև այլ բանկից (վարկատու չհանդիսացող) վարկային կողի կիրառմամբ ստացված վճարման դիմաց կրեդիտի պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների դիմաց վճարման (մարման) իրականացումը:

14. Բանկն ապահովում է նաև վարկային կազմակերպության կողմից վերջինիս հաճախորդին տրամադրված Վարկային կողով և դրա կիրառմամբ վճարման իրականացումը:

15. Սույն կետով նախատեսված Վարկային կողի տրամադրումը չի ենթադրում բանկի կողմից հաճախորդին մատուցվող լրացուցիչ ծառայություն, այլ կիրառվում է հաճախորդին տրամադրված կրեդիտի գծով պարտավորությունների ուղղակի կատարումն ապահովելու համար, որի տրամադրման կամ սպասարկման համար հաճախորդից վճարներ չեն գանձվում:

ԳԼՈՒԽ 3. ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿՈՂԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԿԱՐԳ

16. Վարկային կազմակերպություններն իրենց կողմից հաճախորդին (վարկառուին) տրամադրված յուրաքանչյուր կրեդիտի համար ապահովում են վարկային կողի տրամադրում ու դրա կիրառմամբ (մուտքագրմամբ) գործարքների իրականացումը: Ընդ որում, սույն կետով նախատեսված վարկային կողը հանդիսանում է տվյալ վարկային կազմակերպությունում հաճախորդի և վերջինիս կրեդիտը նույնականացնող նիշերի հաջորդականություն, որով նույնականացվում է վարկային կազմակերպության հաճախորդի կոնկրետ կրեդիտը և որը կառուցվում է համաձայն սույն կարգի գլուխ 5-ի (սույն գլխում այսուհետ՝ Վարկային Կող): Վարկային Կողի տվյալները ներառվում են վարկային կազմակերպության և վերջինիս հաճախորդի միջև կնքվող համապատասխան կրեդիտի տրամադրման պայմանագրում:

17. Վարկային Կողի տրամադրումն ու դրա գծով իրականացված գործարքների վարումը (հաշվառումը) չի ենթադրում վարկային կազմակերպության կողմից հաճախորդին մատուցվող լրացուցիչ ծառայություն, ինչի համար վարկային կազմակերպության կողմից իր հաճախորդից վճարներ գանձվել չեն կարող:

Վարկային Կողի նույնականացնող համարը տրամադրվում է վարկային կազմակերպության հաճախորդին՝ Վարկային Կողի կիրառմամբ կրեդիտի գծով առկա պարտավորությունների վճարումներն իրականացնելիս դրանք նույնականացնելու նպատակով:

18. Վարկային կազմակերպությունը հեռահար սպասարկման ծառայություններ մատուցելու դեպքում ապահովում է իր հաճախորդների կողմից Վարկային Կողի կիրառմամբ կատարված գործարքների (այդ թվում՝ մարումների) մասին տեղեկատվությանը, հաճախորդի առկա կրեդիտային պարտավորություններին և դրա հետ կապված այլ տեղեկություններին հաճախորդի ծանոթանալու հնարավորությունը:

19. Վարկային կազմակերպությունն ապահովում է Վարկային Կողի կիրառմամբ իրականացված գործարքների արտացոլումը հաճախորդին տրամադրվող համապատասխան քաղվածքներում:

ԳԼՈՒԽ 4. ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿՈՂԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

20. Վճարահաշվարկային կազմակերպությունը ապահովում է սույն կարգի գլուխ 2-ով և գլուխ 3-ով սահմանված Վարկային կողերի կիրառմամբ բանկին կամ վարկային կազմակերպությանն ուղղված վճարման ընդունումը՝ կրեդիտի պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների դիմաց վճարման (մարման) համար:

ԳԼՈՒԽ 5. ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿՈՂԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

21. Բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը կրեդիտի տրամադրման հետ կապված սույն կարգի գլուխ 2-ով ու գլուխ 3-ով սահմանված իր հաճախորդներին տրամադրվող վարկային կողերը (այսուհետ սույն գլխում՝ վարկային կող) կառուցում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2013 թվականի հուլիսի 23-ի թիվ 178-Ն որոշմամբ (այսուհետ՝ Որոշում) դրամական հաշվեհամարների կառուցվածքին ներկայացվող սկզբունքի համաձայն, բացառությամբ եթե սույն գլխով այլ բան սահմանված չէ:

22. Վարկային կողերը թվերի և լատինատառ նիշերի հաջորդականություն է, որի երկարությունը 16 (տասնվեց) նիշ է, որտեղ բոլոր նիշերի կիրառումը պարտադիր է: Ընդ որում՝ վարկային կողերի կառուցվածքում լրացվող բոլոր նիշերը կազմված են հետևյալ բաղադրիչ մասերից՝

1) բանկի կամ վարկային կազմակերպության կառուցվածքային ստորաբաժանման կողը առաջին 5 նիշն է, որտեղ առաջին 3 նիշը Ֆինանսական

կազմակերպության համարն է, իսկ հաջորդ 2 նիշը կառուցվածքային ստորաբաժանման համարն է (գլխամասային գրասենյակը կամ դրա մասնաճյուղը),
2) հաճախորդին նույնականացնող թվային նիշերը (6 նիշ), որը լրացվում է Ֆինանսական կազմակերպության կառուցվածքային ստորաբաժանման կողից հետո,
3) այնուհետև հաջորդում է ստուգիչ նիշը (1 նիշ),
4) որպես 13-րդ նիշ պարտադիր կիրառվում է «L»-ը լատինատառ նիշը, որը հանդիսանում է կրեդիտի նույնացուցիչ,
5) վերջին 3 թվային նիշերը կիրառվում են բանկի կամ վարկային կազմակերպության հայեցողությամբ, որոնք բնութագրում են միևնույն հաճախորդի տարբեր կրեդիտները:

23. Մինչև վճարման ընդունումը հաճախորդին սպասարկող կազմակերպությունը ապահովում է վարկային կողի կառուցվածքում ստուգիչ նիշի ստուգումը՝ համաձայն Որոշման:

24. Այն դեպքում, եթե բանկի կրեդիտառուն տվյալ բանկում արդեն իսկ (մինչ կրեդիտի պայմանագրի կնքումը) ունի բանկային հաշիվ, ապա Բանկը կարող է վարկային կողի առաջին 12 նիշերը նույնացնել առկա բանկային հաշվի առաջին 12 նիշերի հետ: Ընդ որում, եթե միևնույն Բանկը հաճախորդի համար բացել և վարում է մեկից ավել բանկային հաշիվներ, ապա վարկային կողի առաջին 12 նիշերի հետ նույնացվող բանկային հաշվի ընտրությունը կատարում է տվյալ բանկը: Բանկի կողմից տրամադրված Վարկային կողի 12 նիշերը և վերջինիս համապատասխան բանկային հաշվի 12 նիշերը պետք է նույնականացնեն միևնույն անձին:

25. Վարկային կողի կառուցվածքում բանկի կամ վարկային կազմակերպության համարը իրենից ներկայացնում է վերջինիս նույնականացման նպատակով Որոշմամբ սահմանված կարգով տրամադրված Ֆինանսական կազմակերպության կողը:

26. Բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը պետք է կիրառի միայն վերջինիս նույնականացման նպատակով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված Ֆինանսական կազմակերպության կողը: Կողերի համար սահմանված համապատասխան թվային միջակայքերի համարները չեն կարող կիրառվել Ֆինանսական կազմակերպության կողմից, եթե դրանք ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից չեն տրամադրվել այդ կազմակերպությանը:

27. Վարկային կողերի կառուցվածքի վերաբերյալ սույն որոշմամբ չկարգավորված հարցերը կարգավորվում են Որոշմամբ, եթե սույն որոշման իմաստից կամ բովանդակությունից չի բխում, որ դրանք չեն կարող կիրառվել սույն որոշմամբ սահմանված պահանջների նկատմամբ: